

Արթուր ԱՆՏՈՆՅԱՆ

*Երևանի կայսզորի զինվորական
դատարան*

**«ՈԱԶՄԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹՅՈՒՆ», «ՊԱՏԵՐԱԶՄ» ԵՎ «ՄԱՐՏ»
ՆԱՄԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՈԱՆՁՆԱՏԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
(ԻՐԱՎԱՏԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ)**

Նայաստանի քրեական օրենսդրությունը ժամկետային, զինվորական կամ այլընտրանքային ծառայությունից, վարժական հավաքներից կամ զորահավաքներից խուսափելու հանցագործության ծանրացուցիչ հանգամանք է դիտարկում, նույն արարքը, որը կատարվել է ռազմական դրության, պատերազմի ժամանակ կամ մարտի պարագաներում: Ուստի ռազմական դրության պատերազմի և մարտի հասկացությունների հստակ իմացությունից է պայմանավորված նշված արարքի ճիշտ որակման խնդիրը: Հարկ է նկատի ունենալ, որ եթե ՀՀ քրեական օրենսգրքի 327-րդ հոդվածի 1-ին մասը նախատեսում է այլընտրանքային պատիժներ՝ կալանք առավելագույնը 2 ամիս ժամկետով կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը 3 տարի ժամկետով, ապա ծանրացուցիչ հանգամանքներում նույն հանցագործությունը կատարած անձը պատժվում է ազատազրկմամբ 4-ից 8 տարի ժամկետով: Ասվածը բերում է ապացուցելու ռազմական դրության, պատերազմի և մարտ հասկացությունների իրավական հստակ գնահատման կարևորությունը հանցագործության ճշմարիտ որակման հարցում, մինչդեռ ՀՀ օրենսդրությունը ճշգրիտ պատկերացում չի տալիս նշված հասկացությունների վերաբերյալ: Ահավասիկ, «Ձինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին», «Ռազմական դրության մասին», ինչպես նաև ուժը կորցրած «Պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքներում որևէ անդրադարձ չի կատարվել պատերազմ և մարտ հասկացությունների

իրավական գնահատման առումով: Իսկ «Ռազմական դրության իրավական ռեժիմի մասին» ՀՀ օրենքում ամրագրված է ռազմական դրության հասկացությունը հետևյալ բովանդակությամբ՝ «Ռազմական դրությունը բացառապես Հայաստանի Հանրապետության վրա զինված հարձակման, դրա անմիջական վտանգի առկայության կամ պատերազմ հայտարարվելու դեպքում իրականացվող ժամանակավոր միջոցառում է»: Փաստորեն, սույն օրենքի նշված դրույթում բառացիորեն վերարտադրվել է ՀՀ Սահմանադրության «ռազմական դրությունը» վերնագրված 119-րդ հոդվածում ամրագրված բովանդակությունը: Ռազմական դրությունը ենթադրում է պետական տեղական ինքնակառավարման մարմինների, կազմակերպությունների գործունեության հստակ իրավական ռեժիմ և թույլատրում է մարդկանց իրավունքների ու ազատությունների որոշակի սահմանափակումների, ինչպես նաև լրացուցիչ պարտավորությունների սահմաններում: Հարկ է նշել, որ «Ռազմական դրության մասին» ՌԴ օրենքի 1-ին հոդվածի 4-րդ կետը, ի լրում վերոնշյալի, նախատեսում է քաղաքացիների կազմակերպությունների և դրանց պաշտոնատար անձանց լրացուցիչ պարտականություններ, որոնց չկատարումը տվյալ անձանց կողմից առավել մեծ հանրային վտանգ է պարունակում, որի դրույթը համահունչ է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 327-րդ հոդվածի 3-րդ մասի պահանջին:

Պատմական փորձը նույնպես խոսում է այլ՝ լրացուցիչ սահմանափակումներ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ - ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2019 9 - 10 (243-244)

**ԴԱՏԱԿԱՆ
Իշխանություն**

րի մասին: Այսպիսով՝ ԽՍՀՄ գերագույն խորհրդի նախագահությամբ 1941 թվականի հունիսի 22-ի հրամանագրով նախատեսվում էին մարդու իրավունքների և ազատությունների հետևյալ սահմանափակումները՝ աշխատանքային ծառայության մեջ ներգրավվածության կամ որոշակի աշխատանքների կատարում, զինվորական ստորաբաժանումների, տրանսպորտային միջոցների և պաշտպանության կարիքների համար անհրաժեշտ այլ գույքի բռնագրավում կոնկրետ ժամից հետո փողոցներում գտնվելու արգելք, խուզարկություն և կալանավորում, բնակչությանը սննդամթերքների և արդյունաբերական ապրանքների մատակարարման նորմերի հաստատում, ռազմական դրության տարածքում մուտքի և ելքի արգելում վարչական տեղահանումը ռազմական դրության տարածքից կամ դրա առանձին կետերից:

Նմանօրինակ կարգավորող ակտի ստեղծումն օրենքի տեսքով, զգալիորեն պարզեցնելու և արագացնելու է երկրի ռազմական ուղղում անցնելու պահը, ինչպես նաև պարզեցնելու պետական վերահսկողությունը քրեական հետապնդման դիրքերից:

Պետք է նշել, որ մինչև XIX դար Ռուսաստանում նույնպես չկար հստակ, կոնկրետ բաժանում կռվի (бой), մարտի (битва) և ճակատամարտի (сражение) միջև: Այս հասկացությունները նույնական էին: Այսօր նրանք նույնպես շատ հազվադեպ են տարբերվում, ուստի երկու հակառակ կողմերի միջև նույն ռազմական բախումը կոչում են ինչպես ուզում են՝ և՛ կռիվ, և՛ մարտ, և՛ ճակատամարտ: Երբեմն բախման անվանման մեջ մասնակցում է նաև քաղաքական բաղադրիչը: Ծակատամարտերի գլխավորի և մասնավորի բաժանումը սկիզբ է առել XVIII-XIX դարերի սկզբին:

Գլխավոր ճակատամարտը, ըստ էության, հենց մարտն է, որը վճռորոշ ազդեցություն է ունենում ռազմական արշավի (միջանկյալ փուլ) կամ ամբողջ պատե-

րագմի արդյունքի վրա (օրինակ՝ 1805-ի հայտնի Աուստերլիցի ճակատամարտը):

Մինչև 19-րդ դարի երկրորդ կեսը մարտ էր համարվում պատերազմող կողմերի հիմնական ուժերի վճռական բախումը: Այս բախման նպատակը թշնամու վերջնական և անդառնալի պարտությունն էր: Մարտը տեղի էր ունենում փակ տարածության մեջ, դա արյունալի բախում էր, որի ընթացքում զինյալները ձեռնամարտի էին բռնվում: Գործողության մասնակիցները մարտնչում էին կատաղի և անողորմ: Նման բախումը զանգվածային էր և անցնում էր բավականին արագ: 20-րդ դարում մարտ համարվեց գորքերի լայնածավալ խմբերի կողմից միաժամանակ և հաջորդաբար իրականացվող հարձակողական և պաշտպանական ռազմական գործողությունների համադրությունը (Կուրսկի մարտը, 1943):

Ճակատամարտ բառը հիմնականում օգտագործվում է ռազմական գործողությունների բաղադրիչների առնչությամբ: Դա մի շարք հարվածների և կռիվների համադրություն է, որոնք միավորված էին մեկ ընդհանուր մտահղացման շուրջ և իրականացվում էին կոնկրետ գործառնական կողմից:

Ճակատամարտի բոլոր փուլերը նպատակաուղղված էին լուծել մի կարևոր օպերատիվ խնդիր: Ծակատամարտերը կարող էին լինել ինչպես հարձակողական, այնպես էլ՝ պաշտպանողական: Ճիշտ է, Հայրենական պատերազմի մասին վավերական գրականության մեջ ճակատամարտը երբեմն կիրակվում է որպես գործողությունների ամբողջություն:

Հիմնական տարբերությունը. մարտը երկու կամ ավելի զինված ուժերի մարտ է: Հաճախ այն երկու կամ ավելի գորքերի ֆիզիկական հերթագայումն է: Պատերազմը ավելի շուտ մնան է ռազմավարական վեճի երկու կամ ավելի սուբյեկտների միջև, ինչպիսիք են երկրները, ազգերը և այլն: Ծակատամարտերը տեղի են ունենում զինվորների, իսկ պատերազմները՝ երկրների կամ ազգերի միջև: Ծակատա-

մարտը կարելի է հաղթել և պարտվել, բայց դա չի կարող որոշել պատերազմի ավարտը: Ճակատամարտերը սովորաբար կարճաժամկետ են, պատերազմները՝ երկարատև:

Պատերազմը և մարտը հակամարտության հետ կապված երկու հայեցակարգեր են, որոնք հաճախ շփոթեցնում են մարդկանց, հասկացությունները սովորաբար օգտագործվում են փոխադարձաբար, ինչը շատ հարթակներում սխալ է: Պատերազմը սովորաբար օգտագործվում է որպես մյուսի դեմ ռազմավարություն պլանավորող երկիրը կամ մարդուն նշելու համար, իսկ մարտն ավելի շուտ երկու կամ ավելի կողմերի միջև ֆիզիկական բախում է: Պատերազմը և մարտը միմյանց հետ կապված հասկացություններ են և երկուսն էլ հանգեցնում են մեկ ուրիշի հետ հակամարտությանը:

Մարտը երկու կամ ավելի զինված ուժերի մարտ է: Հաճախ դա երկու կամ ավելի զորքերի ֆիզիկական հերթագայումն է: Պատերազմն ավելի շուտ նման է ռազմավարական վեճի երկու կամ ավելի սուբյեկտների միջև, ինչպիսիք են՝ երկրները, ազգերը և այլն: Ճակատամարտերը տեղի են ունենում զինվորների, իսկ պատերազմները՝ երկրների կամ ազգերի միջև: Ճակատամարտերը, որպես կանոն, կարճատև են և հանդիսանում են պատերազմի բաղկացուցիչ մաս: Պատերազմը հաճախ ավելի երկար է և քիչ տարածված: Դրանք հիմնականում վեճերն են քաղաքական հասարակությունների միջև, որոնք հակամարտության կարգավորման փորձի ընթացքում հանգեցնում են բազմաթիվ մարտերի: Պատերազմը հայտնի է նաև որպես քաղաքական բռնություն կամ միջամտություն:

Մեր պատմությունը բավական հարուստ է պատերազմներով և ճակատամարտերով, որոնցից շատերը տեղի են ունեցել, երբ մի ազգ փորձել է նվաճել մեկ այլ ազգի: Դա հանգեցրել է բազում ճակատամարտերի երկու կամ ավելի ազգերի միջև: Անդրադառնալով պատե-

րազմներին՝ կան երկու պատերազմներ, որոնք հանգեցրին գրեթե ողջ աշխարհի ներգրավմանը. Առաջին համաշխարհային պատերազմը և Երկրորդ համաշխարհային պատերազմը: Այս երկու պատերազմներն ամենամեծ հակամարտություններն են, որի արդյունքում գրեթե բոլոր երկրները ընտրել են կողմեր և մասնակցել մարտերին և պատերազմներին: Պատերազմներն ու ճակատամարտերը հանգեցնում են գույքի ոչնչացման, կյանքի կորստի և տեխնոլոգիական ու այլ ռեսուրսների համար զգալի դրամական ծախսերի:

Պատերազմները որոշվում են ճակատամարտերով, որոնք կարող են ավարտվել հաղթանակով կամ պարտությամբ: Շատ ճակատամարտերում պարտությունը կարող է հանգեցնել նրան, որ կողմը պարտվի պատերազմում: Այնուամենայնիվ, շատ դեպքերում երկրները պարտվել են մարտում, բայց հաղթել պատերազմում: Սա հաճախ կապված է վերջին ժամանակահատվածի ռազմավարական պլանավորմամբ կամ պահուստային ռեսուրսներով: Այստեղից էլ «հնարավոր է դուրս հաղթել եք ճակատամարտը, բայց՝ ոչ պատերազմը» արտահայտությունը: Պատերազմի վերջը որոշվում է նրանով, թե որ կողմն է պարտվում կամ հանճնվում:

Միջազգային իրավունքի նորմերը, մասնավորապես, 1949 թվականի ԺՆԼԻ կոնվենցիաներն օգտագործում են երկու սահմանում «պատերազմ» և զինված հակամարտություն: Միջազգային իրավունքում ազդեցիկ պատերազմների արգելքը հանգեցրել է նրան, որ պատերազմ տերմինն աստիճանաբար դադարում է օգտագործվել միջազգային իրավական ակտերում և այլ պաշտոնական փաստաթղթերում: Դրան փոխարինելու է եկել «զինված հակամարտություն» տերմինը: Այս հանգամանքը բացատրվում է մի շարք պատճառներով՝ երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո տեղի են ունեցել միջազգային և ոչ միջազգային բնույթի բազմաթիվ զինված բախումներ:

Ընդ որում, պատերազմները չեն հայտարարվել գործող օրենքների և պատերազմի սովորությունների համաձայն, քանի որ պատերազմների նախաձեռնման համար սահմանվել է միջազգային իրավական պատասխանատվություն մինչ օրս համարվում է, որ չհայտարարված պատերազմը պատերազմ չէ, իրավաբանական առումով նման զինված պայքարն ավանդական հետևանքներ չի ունեցել, ուստի պատերազմող պետությունների միջև դիվանագիտական հարաբերությունները չեն խզվել և կարճատև ռազմական գործողությունները հիմնականում դադարեցվել են հավաքական անվտանգության միջոցներով և ՄԱԿ-ի մասնակցությամբ, երկրորդ՝ զինված բախումների բացարձակ մեծամասնությունը տեղի են ունեցել պետությունների ներսում՝ հեղափոխական հեղաշրջումների, զինված ապստամբությունների կրոնական բախումների և քաղաքացիական պատերազմների այլ ձևերի տեսքով, ինչը նույնպես չի տեղավորվում պատերազմների ավանդական շրջանակում, երրորդ՝ հատուկ խումբ է առանձնացվել ժողովուրդների ազգային-ազատագրական պայքարը գաղութացման դեմ, որն ուղեկցվում է իշխանությունների ներկայացուցիչների հետ զինված բախումներով: Այդ դեպքում պայքարող ժողովուրդներն ու ազգերը ստացել են միջազգային իրավունքի կարգավիճակ, ռազմական օգնություն ստանալու իրավունք, իսկ ազգային ազատագրական շարժումները սկսեցին կրել լեգիտիմ և միջազգային բնույթ:

Ի տարբերություն «պատերազմական իրավիճակ» հասկացության՝ «մարտական իրավիճակ» տերմինը չի գտել օրենսդրական ամրագրում, քանի որ քրեական օրենսգրքի 327-րդ հոդվածի 3-րդ մասում օգտագործվում է մարտի պարագաների հասկացությունը, ուստի տարաբնույթ մեկնաբանություններից խուսափելու և օրենքի դրույթը ճշգրիտ կիրառելու նպատակով հարկավոր է անդրադառնալ «մարտական իրավիճակ»

տերմինի բառացի բովանդակությանը:

Նշվածը հանգամանորեն լուսաբանվել է հատկապես ռուս իրավագետների կողմից. այսպես Ս. Ն. Կրասիլնիկովը նշում է, որ մարտական իրավիճակը որոշակի ժամանակահատվածում տարբեր գործոնների պայմանների համադրություն է, որի ընթացքում նախապատրաստվում և իրագործվում է մարտը կամ ռազմական գործողությունը: Այս տերմինն ավելի մանրամասնորեն բացահայտելու համար պետք է ուշադրություն դարձնել նրա անհատական տարրերի մեկնաբանմանը: «Մարտական» տերմինը, Ս. Ն. Կրասիլնիկովը ընդհանրապես չի դիտարկում որպես մարտի վարում, մարտ տերմինի տակ հասկանալով գորքերի, բանակների ճակատամարտ, զինված բախում:

Այսպիսով՝ «մարտական իրավիճակ» հասկացության ստուգաբանական բովանդակությունը հետևյալն է. առանձին զինձառայողների, զինվորական ստորաբաժանումների և զորամիավորումների, ինչպես նաև ողջ զինված ուժերի կիրառմամբ ռազմական խնդրի լուծմանը նպաստող գործոնների և պայմանների ամբողջություն:

Ինչպես երևում է, «մարտական իրավիճակ» տերմինը սերտորեն կապված է «մարտական գործողություններ» տերմինի հետ: Ս. Ն. Կրասիլնիկովը բնութագրում է ռազմական գործողությունները որպես թշնամու անձնակազմի և ռազմական տեխնիկայի ոչնչացման, տարածքների տիրապետման, հակառակորդի հարձակմանը հակազդեցության, իր տարածքը պահելու նպատակով գորքերի գործողություններ (ավիացիա, նավատորմ), ինչպես նաև գործողություններ՝ կապված հակառակորդի հարձակման սպառնալիքի պայմաններում գորքերի տեղաշարժման և տեղակայման հետ:

Այս հասկացության իմաստային բեռն այն է, որ ռազմական գործողությունները իրականացվում են ռազմավարական մակարդակով, այն ժավալում է և բացառում

է ավելի փոքր գործողություններ: Կարծում ենք, որ ամենամոտը Խորհրդային հանրագիտարանի սահմանումն է, որտեղ «մարտական գործողությունների» տակ հասկանում են զինված ուժերի ստորաբաժանումների, զորամիավորումների և ՋՈՒ տեսակների միավորումների կողմից մարտական առաջադրանքների իրականացման նպատակովուժերի և միջոցների կազմակերպված օգտագործումը:

«Մարտական իրավիճակ», ինչպես նաև մարտական գործողություններ տերմինների իմաստը բացահայտվում է նաև գիտական ռազմական աշխատություններում: Այսպես, ռազմական հիմնական տերմինների բառարանում «մարտական իրավիճակը» սահմանվում է որպես որոշակի ժամանակահատվածում տարբերգործոնների և պայմանների համադրություն է, որի ընթացքում նախապատրաստվում և իրագործվում է մարտը կամ ռազմական գործողությունը: Դրանք ներառում են թշնամու, սեփական և հարևանների զորքերի վիճակը, տարածքի և օդի ռադիոակտիվ ու քիմիական աղտոտվածության աստիճանը, տարածքի բնութագիրը և ճանապարհային ցանցը, գործողության որոտի տնտեսական վիճակը և բնակչության բարոյահոգեբանական վիճակը, եղանակը, օրը և տարին:

Բացահայտում է «մարտական իրավիճակի» հասկացության բովանդակությունը նաև Խորհրդային ռազմական հանրագիտարանը՝ տալով ավելի ճշգրիտ ձևակերպում. մարտական իրավիճակը ռազմական գործողությունների շրջանում և հատուկ ժամանակահատվածում ձևավորվող և ռազմական ստորաբաժանումների ու զորամիավորումների կողմից մարտական առաջադրանքի նախապատրաստման ու կատարման վրա ազդող մի շարք գործոնների և պայմանների համադրություն է: Ռազմական գիտությունը սահմանափակում է մարտական իրավիճակի ժամանակային սահմանները ռազմական ստորաբաժանումների, զորամիավորումների կողմից մարտա-

կան գործողությունների իրականացման մարտական խնդրի առաջադրման և մարտական խնդրի կատարման ժամկետներով:

Քրեական օրենքի տեսանկյունից «մարտական իրավիճակը» մի շարք հանցակազմերի որակական հատկանիշ է: Ըստ Վ. Մ. Չխիկվաձեի և Մ. Սավիցկիի՝ «մարտական իրավիճակը» ենթադրում է, որ զորամասը գտնվում է հակառակորդի զորքերի հետ անմիջական շփման գծում և հարևանությամբ: Մարտական իրավիճակը կարող է ստեղծվել ոչ միայն ճակատում, այլև քիկուներում (օրինակ, թշնամու դեսանտի կամ օդային հարձակումների ժամանակ): Բացի դրանից՝ մարտական իրավիճակը կարող է տեղի ունենալ ոչ միայն պատերազմի ժամանակ, այլև խաղաղ պայմաններում:

Նմանօրինակ կարծիք իրենց աշխատություններում հայտնում են նաև այլ հեղինակներ: Խ. Մ. Ախմետշինը և Ա. Ա. Տեր-Ակոպովը նշում են, որ «մարտական իրավիճակը նշանակում է, որ միավորը (ստորաբաժանումը և այլն) գտնվում է թշնամու հետ անմիջական շփման մեջ¹: Օրինակ, այն վարում է մարտ (հարձակողական և պաշտպանական), մղվում է առաջնագիծ՝ մարտավարելու, մանևրում է, ստեղծում է մարտական դիրքեր, գտնվում է զորքերի ռազմական կարգում՝ հարձակողական մարտի կամ հակառակորդի հարձակմանը հակադրելու և տապալելու նպատակով անցկացման կամ թալանելու և հաղթահարելու առաջադեմ թշնամուն և այլն»²:

Հանրագումարի բերելով վերը նշվածը՝ անհրաժեշտ է արձանագրել, որ «մարտական իրավիճակ» և «մարտի պարագաներում» տերմինները համահունչ են, ունեն բացարձակապես նույն նշանակությունը, ուստի արարքը որակելու համար խոչընդոտ չեն կարող հանդիսանալ: Այնուհանդերձ գտնում ենք, որ «ռազմական դրություն», «պատերազմի ժամանակ» և «մարտի պարագաներում» հասկացությունները իրավական հստակ պարզա-

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ - ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2019 9 - 10 (243-244)

ԴԱՏԱԿԱՆ
Իշխանություն

բանման կարիք ունեն:

Այնուամենայնիվ, ինչպես երևում է տարբեր հեղինակների ներկայացված սահմանումներից, ոմանք, ինչպես Վ. Ա. Վլադիմիրովը, նվազագույնի են հասցնում միայն զորամասի մասնակցությունը մարտական հատկանիշներ գործողություններին, մյուսները՝ Խ. Մ. Ախմետշինը և Ա. Ա. Տեր-Ակոպովը, ընդլայնում են այդ ցուցակն զինվորական այլ ստորաբաժանումներով, ինչը, մեր կարծիքով, բացարձակապես ճիշտ է:

Այլ հեղինակներ, օրինակ, Ս. Վ. Մալիկովը, այս հարցը քննարկելով, ելնում

է «մարտական» հասկացությանը մոտ կանգնած այլ մեկնարարություններից, օրինակ՝ «արտակարգ», ինչը նաև համապատասխանում է ձևական տրամաբանությանը:

«Մարտական իրավիճակի» հասկացության սահմանման նպատակով անհրաժեշտ է ուշադրություն դարձնել միջազգային իրավունքի կողմից տարբեր հակամարտությունների, որոնց ժամանակ հնարավոր են ռազմական գործողություններ, որակավորման տերմինաբանությանը:

¹ Тер-Акопов А.А., Преступления против военной службы (военно-уголовное законодательство РФ), Учебник Юрид. лит., 1998, (в соавт).

² Ахметшин Х.М., «Совершенствование зако-

нодательства об уголовной ответственности за воинские преступления» (М., 1985 г.), «Уголовное право Российской Федерации. Преступления против военной службы» (М., 1999 г.).

RESUME - ԱՄՓՈՓՈՒՄ

ON THE ISSUE OF THE FEATURES OF THE CONCEPTS OF MARTIAL LAW, WAR, AND BATTLE / LEGAL COMPARATIVE ANALYSIS/

A. Antonyan

*Armenian-Russian University Applicant for Criminal
Law and Criminal Proceedings*

The relevance of this scientific article is due to the fact that concepts used in the RA Criminal Code such as “martial law”, “during war”, “in cases of battle” and the essence of the terms “war”, “battle”, “combat situation” deriving from them have not been fully clarified neither in normative acts, nor in scientific works. The author has made comparative analysis of the positions of the Russian legislation and the Russian lawyers on the problematic issue, presented his ideas, proposed the legislative regulation of the problem.

Keywords: *War, battle, martial law, combat situation, military service.*

ОСОБЕННОСТИ ПОНЯТИЙ «ВОЕННОЕ ПОЛОЖЕНИЕ», «ВОЙНА» И «БИТВА» /СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ/

А. АНТОНЯН

*Военный прокурор Ереванского гарнизона
Соискатель кафедры уголовного права и уголовно-процессуального права
Российско-Армянского университета, Ереван
(Республика Армения)*

Актуальность данной научной статьи заключается в том, что ни в нормативных актах, ни в научных работах нет точного определения используемых в Уголовном Кодексе РА понятий «военное положение», «во время войны», «в условиях войны», сущность которых исходит из терминов «война», «битва», «военное положение». В данной статье проводится сравнительный анализ законодательства РА и РФ, анализируются положения русских правоведов по этому проблематичному вопросу. Автор изложил и свои идеи и предложения по законодательному урегулированию проблемы.

Ключевые слова: *война, битва, военное положение, военная ситуация, служба.*

Բանալի բառեր - *պարերիազմ, մարտ, ռազմական դրություն, մարտական իրավիճակ, ծառայություն:*

Ա. Անտոնյան - Երևանի կայագործի զինվորական դատախազ, էլ. փոստ՝ antonyanartur590@gmail.com

Ներկայացվել է խմբագրություն՝ 15.10.2019, տրվել է գրախոսության՝ 15.10.2019, երաշխավորվել է ՀՌՀ քրեական իրավունք և քրեական դատավարության իրավունքի պրոֆեսոր իրավ. գիտ. դոկտոր Ս. Ծաղիկյանի կողմից, ընդունվել է տպագրության՝ 24.10.2019

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ - ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2019 9 - 10 (243-244)

ԴԱՏԱՎԱՆ
Իշխանություն